

SLOVENSKI NAROD.

Izbaja vsak dan zvečer, izimši nedelje in praznike, ter velja po pošti prejemati za avstro-ogerske dežele za vse leto 15 gld., za pol leta 8 gld., za četrt leta 4 gld., za jeden mesec 1 gld. 40 kr. — Za Ljubljano brez pošiljanja na dom za vse leto 13 gld., za četrt leta 3 gld. 30 kr., za jeden mesec 1 gld. 10 kr. Za pošiljanje na dom računa se po 10 kr. na mesec, po 30 kr. za četrt leta. — Za tuje dežele toliko več, kolikor poštnina znaša.

Za oznanila plačuje se od četiristopne petit-vrste po 6 kr., če se oznanilo jedenkrat tiska, po 5 kr., če se dvakrat, in po 4 kr., če se trikrat ali večkrat tiska. Dopisi naj se izvolé frankirati. — Rokopisi se ne vračajo. — Uredništvo in upravnništvo je v Gospodskih ulicah št. 12.

Upravnistvu naj se blagovolijo pošiljati naročnine, reklamacije, oznanila, t. j. vse administrativne stvari.

Vabilo na naročbo.

Slavno p. n. občinstvo uljudno vabimo na novo naročbo, stare gospode naročnike pa, katerim bo potekla koncem meseca naročnina, prosimo, da jo o pravem času ponové, da pošiljanje ne preneha in da dobé vse številke.

„SLOVENSKI NAROD“

velja za Ljubljanske naročnike brez pošiljanja na dom

Za vse leto	13 gld. — kr.
„ pol leta	6 „ 50 „
„ četrt leta	3 „ 30 „
„ jeden mesec	1 „ 10 „
Za pošiljanje na dom se računa 10 kr. na mesec, 30 kr. za četrt leta.	

S pošiljanjem po pošti velja:

Za vse leto	15 gld. — kr.
„ pol leta	8 „ — „
„ četrt leta	4 „ — „
„ jeden mesec	1 „ 40 „

Naročuje se lahko z vsakim dnevom, a h kratu se mora poslati tudi naročnina, drugače se ne oziramo na dotično naročilo.

Upravnništvo „Slov. Naroda“.

Glejte, kaj delate!

Mrtvi vstajajo iz grobov! Ne, saj neso bili res mrtvi — mi smo le mislili, da so mrtvi. Kdo neki? Nu kdo — kranjski nemškutarji.

Bridki so bili časi, ko je zaléga ta gospodovala deželi Kranjski; žalostni so bili časi, ko je 95 odstotkov slovenskega elementa moralo uklanjati tilnik svoj pred 5 odstotki Nemcev in po — sili — Nemcev. Kri nam je neprestano vrela po žilah v oni dobi, ko se mér vladine politike v kronovini Kranjski ni določevala v palači na Turjaškem trgu, ampak v Ljubljanski kazini, v poznani in ponosni hiši ob prekrasni Ljubljanski „Zvezdi“. To so bili časi, ko je bila koalicija vsega vladnega aparata z neizprosnimi germanizatorji in nasprotniki naroda slovenskega v vsej svoji glori. Takrat bila je bridka resnica, kar se je vsakemu razsodnemu

človeku na prvi pogled videlo nemogoče: malo glav broječa klika gospodovala je kompaktni masi naroda. Žalostno je bilo tedaj, ko so se pri volitvah v trgovsko zbornico Ljubljansko dogajale stvari, ki so dogodkom, vršivšim se pred malo dnevi pri državnozbornski volitvi v zapadnem delu Istre, podobne kakor jajce jajcu. In gospoda nemškutarji niti neso prikrivali svojih nakan, delovali so odprtih vizirjem v pogubo naroda slovenskega; uzimali so nam kar očito glasove, ne da bi jim trebalo sramovati se grdega svojega početja, kajti obdajal jih je nimbus vsemožnosti tedaj gospodujoče, židovstvu služéce nemško-liberalne stranke.

In nam je takrat vrelo po žilah, vrelo je po žilah vsega naroda. Ali narod naš ni obupal, dobro vedoč, da nijeden narod se ne pogubi, ako sam tega noče; ampak krčevitimi napori deloval je na to, da se otrse jarma, v katerega so ga vpregli, deloval, da zlomi gospodstvo klike, imejoče pred svojimi očmi le samo sebe in svoje koristi, a ne imejoče ni srca ni zmisla za napredek in blaginjo dežele, kateri je po sami krivici gospodovala. In vera naroda ni bila prazna; vera, da je še pravica na svetu; vera, da pravični Bog včasih pač dopušča, da krivica in laž — ker smo morda to kazni zaslužili — začasno praznujeta gujusne svoje orgije, ali da konečno vender-le jasna in svitla resnica praznuje sijajno svojo zmago: narod je po hudih, dolgo trajajočih naporih in težkih borbah razbil spono, v katere je bilo ukovano vse njega duševno in politično življenje. In ko je napačil oni dan vstajenja, odmevali so radostni vsklci po vsej deželi, od vasi do vasi, od dola do dola. Oddahnili smo se v trdni veri, da se ti žalostni časi ne povrnejo nikdar več.

Malo let je preteklo od istega dne — in kaj je jedno desetletje v življenju naroda?! — in sedaj nam nasproti reži grozna resnica, da smo se varali, strašno varali.

Mrtvi vstajajo iz grobov — Deu, Schaffer in njih opróde oglašili so se ter nas temeljito poučili, da so se vzdramili in da jih obveajo krepilne pomladanske sapice — sie wittern Morgenluft.

Že v par zasedanjih deželnega zbora kranj-

skega, opazovali smo znamenja, kažoča nam žalostno istino, da je del naših slovenskih prvakov zašel na opolzla tla, neosnovanega, ker predaleč sezajočega oportunitizma. Stvari so se v tem neugodnem zmislu dosledno nadalje razvijale, dokler ni pri zadnjih državnozbornskih volitvah pobratimstvo takozvanih — poudarjamo, da samo takozvanih — „konservativcev“ z nemškimi liberalci zadobilo obliko, koje je móči s prsti otipati: ko moramo zabeležiti pretužno istino, da so se pred volitvami vršile konferencije barona Winklerja s škofom Missijo na jedni in istega barona Winklerja z dr. Schafferjem na drugi strani in se je — na čemur ne moremo več dvomiti — pri volitvah tudi soglasno postopalo. In faktično so nemškutarji določili konečni uspeh volitve v gorenjsko-notranjski mestni skupini. Novopečena ta koalicija eksperimentovala je tudi v kmetskih občinah notranjskih, toda nakane nje razbile so se ob zavednosti volilcev samih.

Ko so pa v Ljubljani že tako daleč zašli, ne smemo tudi mi več molčati — ne glede na to, da nam morda iz Ljubljane zaródné: kaj to tebe briga, pritlikavec, čemu se utikaš v naše zadeve?! — kajti stvar je resna in jej ne smemo pripisovati samo kranjsko-lokalnega pomena, ampak utegne postati usodepolna za celokupnost naroda slovenskega. Pripomniti nam je še tu, da izjave te nismo napisali le iz lastnega nagiba, ampak, da so nas v to prisilili najodličnejši Tržaški slovenski krogi.

In tudi to moramo poudariti, da imenitnih teh dogodkov nikakor ne presojamo na podlagi časnikarskih prask Ljubljanskih dnevnikov — katere praske nam, odkrito bodi povedano, že presedajo — ampak, da so nam informacije došle od druge odlične strani.

Zato pa kličemo vsem onim, koji so povodom zadnjih državnozbornskih volitev hipnemu uspehu jako problematične vrednosti na ljubo žrtvovali narodno-slovensko načelo: glejte, kaj delate! Že to samo na sebi nam je nedoumno, da ljudje, odločno zahtevajoči, da jih pripoznamo prvoboritelji konservatizma, naganjajo vodo na mlin, v kojem se

LISTEK.

Korist osuševalnih in namakalnih naprav.

(Spisal kulturni inženér A. Čadež v Ljubljani.)

Priprave za izvršitev velicnih nalog glede na pouzdigo kmetijstva, katere je sprožilo c. kr. poljedelsko ministerstvo, so, če se izvedo, za prebivalstvo vse države take važnosti, da ni dolžnost le narodnih zastopnikov, ampak tudi občin, da podpirajo taka podjetja po svojih močeh. Velike koristi namakanja zemljišč se neso pokazale le v Kitaji, Indiji in Egiptu, marveč tudi v mnogo manj oddaljenih deželah, kakor v Lombardiji, Franciji, Nemčiji itd.; po teh deželah že dolgo znajo kmetovalci prav ceniti vrednost vode in umetnega namakanja in uživajo plod tacih zboljševalnih naprav, na pr. v Italiji, že stoletja, dočim pri nas zadeneš le na ovire in težkoče, če hočeš koristiti prebivalstvu.

„Kar se stori v Lombardiji in drugod, to pri nas ni mogoče“, trdi se prepogostoma; zakaj, da bi bilo nemogoče, se seveda ne pove.

Skoro sramovati se moramo kmetijskih razmer naših, če pomislimo, da so naši sosede — italijanski kmetovalci — po stoletni vztrajnosti in de-

lavnosti nas že toliko prehiteli. Nazori, da se v mnogih avstrijskih dolinah, kakor v tako lepi Ljubljanski planjavi, ne da napraviti Lombardija, so tako razširjeni, da mora srce boleti prijatelja umnega kmetijstva videčega, kako se zanemarjajo naravni zakladi teh dežel.

Odvzemimo Lombardiji namakalne naprave, ne bomo imeli družega, kakor naše doline in planjave, če si v nas preskrbimo naprave za namakanje, kakor so v Lombardiji, vzdržujmo te zgradbe ravno tako, kakor jih vzdržujejo tam in se učimo spoznavati vrednost vode, uvedimo umno kmetijstvo in če nam ne manka pridnosti in veselja do dela, pridelali bomo isto toliko kakor tam, — če tudi ne južnih pridelkov — pa drugovrstnega rastlinstva, zlasti krme za živino, potem žita vse v isti razmeri, kakor ga pridelajo v Lombardiji.

Prastaro in napačno mnenje, da se pridelki in rast rastlin da pospešiti z namakanjem samo v gorkejših deželah, ovrгла so že davno dejstva, kajti že danes lahko vidimo po vsej Nemčiji, v severni Franciji i. t. d. blagodejne uspehe umetnega namakanja njiv in travnikov.

O umnem obdelovanju travnikov se v nas niti govoriti ne more, kajti tako imenovani travniki v največ slučajih neso družega, nego „kislí pašniki“,

ki ne dajo živini dovolj krme in ne omogočujejo kmetu, da bi mogel imeti dovolj živine za svoja zemljišča, zlasti za pridelovanje žita.

Umetno namakanje pa ni le v deželah, kjer pridelujejo žita, velicega pomena, ampak tudi v družih kronovinah izrednega pomena, in to namreč zaradi pridelovanja krme, kajti baš kar se tiče krme, ni v deželah, kjer se bavijo z živinorejo dosti boljše, kakor v deželah, kjer pridelujejo žito. Za živinorejo ne zadošča, da imamo dosti travnikov in pašnikov in pridelamo dovolj krme, temveč moramo se tudi na to ozirati, kakšna da je ta krma, če je za živino dobra, zdrava in izdatna? ali je pa le kislá, močvirnata in škodljiva trava? in v kaki meri more travnik dati zdrave in tečne krme.

V tej meri, kakor se izboljšujejo travniki in pomnožuje živina, množi se tudi rodovitnost njiv, in se v stalni progresiji pomnožujejo pri umnem obdelovanju njiv tudi drugi pridelki.

Da dobimo potrebnega guoja in moremo umno obdelovati njive ter tako dobivati obilnih pridelkov, je vsekako potrebno, da povekšamo število živine po potrebah, in jo tudi dobro redimo, da to doseže, potrebuje kmetovalec potrebne krme, zato se mora pri vsakem namakanju ali osuševanju pred vsem na to ozirati, da se pospešuje pridelovanje tacih rastlin.

